

TELEÜT ŞAİRİ NİKOLAY V. KALIŞEV VE ŞİİRLERİ

PROF. DR. ŞÜKRÜ HALÛK AKALIN

Teleütler, Batı Sibirya'da yaşayan ve gittikçe azalan nüfuslarıyla yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan bir Türk halkıdır. Geçmişte Sibirya tarihinde önemli roller oynamış olan Teleütler, Rus Kozaklarının Sibirya'yı işgalinden sonra meydana gelen göç ve sürgün dalgalarıyla bölgede artan Rus nüfusun içerisinde erimeye başlamışlardır. Sadece Teleütler değil, bir zamanlar Sibirya'nın uçsuz bucaksız ovalarında, tundralarında ve ormanlarında özgürce yaşayan çeşitli Türk halkları, Samoyedler ve Sibirya'nın sakinleri olan diğer yerli halklar değişen nüfus dengeleri sonucu kendi yurtlarında azınlık durumuna düşmüşlerdir.

Bugün Teleütlerin nüfusu 2.000 civarındadır. Rusya Federasyonu'nun Kemerovo ilindeki Belovo ilçesinde Büyük Baçat ve Küçük Baçat ırmaklarının (Bu ırmakların Teleüt Türkçesindeki adı *Payat*'tir.) havzasındaki köylerde yaşamaktadırlar. Dağlık Altay Özerk Cumhuriyeti'nin Mayminsk ve Şebalinsk illerinde de az sayıda Teleüt bulunmaktadır.

Teleütlerin, VI-VIII. yüzyıllarda Köktürk Kağanlığına bağlı olan ve hayvancılıkla uğraşan *Töleslerin* (~ *Tölös* ~ *Tölis* ~ *Töliš*, Çince *T'ie-lo* ~ *T'ieh-lê*) torunları olduğu sanılmaktadır. Kendileri gibi Güney Altayların bir kolu olan *Telengitlerle* (*Çu-kiji*) akrabadırlar.

Teleütlerin, bugün yaşadıkları Kemerovo bölgesine 1658-1665 yıllarında yerleşmişlerdir. XVI. yüzyıl sonlarında ve XVII. yüzyıl başlarında İrtiş steplerinde, Ob ırmağı ve bu ırmağın kolları olan İnya, Çarış, Aley kıyılarında göçebe olarak yaşamaktaydılar. Daha sonra hâkimiyeti altına girdikleri Çungarya devletinde Telengut adıyla tanınmaktaydılar. Rusların Sibirya'yı işgaliyle birlikte Teleütler Rus kaynaklarında ve kroniklerinde anılmaya başladılar. Bu kaynaklar, Teleütlerden Beyaz Kalmıklar diye söz etmektedir. Teleütlerin bu adla adlandırılması, bazı Moğol topluluklarıyla bir arada yaşamasından kaynaklanmıştır. Nitekim bilindiği kadarıyla Çoros, Durmet, Tumat gibi bazı Moğol boyları Teleüt-

ler arasında erimişlerdir. XVII. yüzyıl başlarında Rus hâkimiyeti altına giren Teleüt halkı 4.000 çadırılık bir nüfusa sahipti. Bu nüfus, günümüz şartlarında az görülebilir. Ancak, Ruslar Sibiryayı işgale başladıklarında bütün Sibiryada yaşayan yerli halkın nüfusu sadece 50.000 idi. Rus Kozaklarının açtığı yoldan binlerce, on binlerce Rus tuz ve kürk elde etmek için Sibiryaya akın etmişti. Bunların pek çoğu kurulan kale-şehirlere yerleşti. Yeni şehirler kuruldu. Zamanla Sibiryaya, Çarlık Rusyasının sürgün bölgesi hâline geldi. Yer üstü kaynaklarının yanı sıra yer altı kaynaklarının zenginliği ortaya çıkınca Sibiryanın önemi daha da arttı. Ağaçlar sorumsuzca kesiliyor, maden arama amacıyla her yer delik deşik ediliyordu. Bu yüzyılın başlarına gelindiğinde Sibiryada yerli halk artık azınlık durumuna düşmüştü. Sibiryanın kaderi Sovyetler Birliği döneminde de değişmedi. Yok olan ormanların ve açılan maden ocaklarının meydana getirdiği çevre felâketine yenileri eklendi. Sibirya hep rejim muhaliflerinin, katillerin, toplum düşmanlarının sürüldüğü bir yer olarak kaldı. Milyonlarla ifade edilen Rus nüfusun yanında Sibiryanın en eski yerli halklarının nüfusları binlerle, hatta yüzlerle ifade edilir oldu. Azalan nüfus bölgede konuşulan dillerin, ağızların yok olmasına yol açtı. Bugün pek çok Türk lehçesiyle birlikte çeşitli Sibiry dilleri yok olma tehlikesi içerisinde.

Teleütler, Altay Türkçesinin bir ağzını konuşmaktadır. Teleüt ağzı hiçbir zaman yazı dili hâline gelememiştir. Ancak Altay Türkçesi yazı dili Teleütçenin de içerisinde yer aldığı Güney Altayca esas alınarak kurulmuştur. Bu nedenle Altay Türkçesiyle Teleüt Türkçesi arasında benzerlikler çok daha fazladır. Teleütçe ilk metinleri derleyenlerin başında W. Radloff gelmektedir. Radloff'un ünlü *Proben*'inin birinci cildinde Teleütlerden derlenen metinler de bulunmaktadır¹. Reşit Rahmeti Arat, *Ay Kan, Pi Kijiniñ Ulu* adlarını taşıyan bu iki metnin çevriyazısını yapmıştır². Arat, *Proben*'in aynı cildinde yer alan Altay ve Teleüt atasözlerini Osmanlı yazısına çevirmiştir³.

1 Wilhelm Radloff, *Proben der Volkslitteratur der Türkischen Stämme Süd-Sibiriens, I Theil: Die Dialecte des eigentlichen Altai: DerAltaier, Teleuten, Lebed-Tataren, Schoren und Sojonen*, Sanktpeterburg, 1886.

2 Reşit Rahmeti Arat, *Güney Sibiry Türkçesi Metinleri*, Hazırlayan Osman Fikri Sertkaya, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1994, s. 157-210.

3 Arat, a.g.e., s. 211-217.

Sovyetler Birliği döneminde Rusçayı Rus asıllı olmayan Sovyet halklarının dili hâline getirme çalışması Sibiryâ'da kısmen başarılı olmuştur. Kendi dillerini yazı dili olarak kullanamayan halklar, eğitim ve öğretim dili olarak Rusçayı kullanmışlardır. Bu durum genç kuşakların ana dilini öğrenememesine yol açmıştır. Rusça, zamanla Rus asıllı olmayan halkların günlük hayatta, iş yerinde, kendi aralarında, hatta evlerinde konuştukları yegâne iletişim aracı hâline gelmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecine girdiği günlerde, özellikle *glasnost* ve *perestrojka* döneminde, Sibiryâ'daki Türk soylu halklar ana dillerine yeniden önem vermeye başlamışlardır. İlköğretim okullarında ana dili öğretimi başlamış, bu okullar için okuma kitapları, dil bilgisi kitapları hazırlanmıştır. Sözlükler, şiir ve hikâye kitapları yayımlanmış; dergiler, gazeteler çıkarılmaya başlanmıştır. Son on yılda yapılan bu çalışmalarla Sibiryâ'daki Türk halkları dillerine yeniden sahip çıkmışlardır. Yine de Sibiryâ'daki bazı Türk lehçeleri yok olma tehlikesini atlatamamışlardır. Günlük hayatta ana dilini konuşamayan Sibiryâ Türklerinin oranı, ana dilini konuşanlara göre çok yüksektir. Yazı diline sahip olamayan Türk soylu halklarda Sibiryâ'daki mevcut Türk yazı dillerinden birini kullanma eğilimi de bulunmamaktadır. Bunun sebebi Sovyet döneminde mikro milliyetçiliklerin körüklenmesidir. Bir başka Türk yazı dilini kullanma düşüncesinde olmayan Sibiryâ'daki irili ufaklı Türk soylu halklar, dillerine sahip çıkarak kendi dillerinde eserler vermeye başlamışlardır. Teleütler de dillerine sahip çıkmaya, genç kuşaklara dillerini öğretmeye başlamışlardır. *Teleütçe-Rusça Sözlük* 1995'te yayımlanmıştır⁴. Teleütlerin sözlü edebiyat ürünleri baskıya hazırlanmıştır. Bu arada Teleüt toplumunun önde gelen aydınlarından *Nikolay Vasileviç Kalışev*, Teleütçe şiirler de yazmaya başlamıştı. *Kalışev*, Teleüt Türklerinin yetiştirdiği ilk ve tek şair idi. Bu yazımızda 1997 yılında kaybettiğimiz *Nikolay Vasileviç Kalışev*'i tanıtmaya, şiirlerinden örnekler sunmaya çalışacağız.

Nikolay Vasileviç Kalışev, 1948 yılında Batı Sibiryâ'daki Kemerovo iline bağlı Belovo ilçesinin Verhovskoy (Bu köyün Teleüt Türkçesinde adı *Sas*'tır.)

4 *Teleütçe-Rusça Sözlük* 1994 yılında yayımlanmıştır: L. T. Rumina-Sırkaşeva - N. A. Kuçığaşeva, *Teleüt-Orus Sözlük Teleutsko-Russkiy Slovar'*, Kemerovo, 1995. Pek çok baskı yanlış ile yayımlanan bu sözlüğü hazırlayıcılarının izni ile Türkiye Türkçesine çevirmiş bulunmaktayız. Çeviri sırasında eserdeki yanlışlar da düzeltilmiştir. Eser, yakın zamanda *Teleüt Ağzı Sözlüğü* adıyla yayımlanacaktır.

köyünde bir öğretmen ailesinin çocuğu olarak dünyaya geldi. Aslında bir matematikçi olan Nikolay Vasileviç Kalışev, çalışma hayatına 1971’de Novosibirsk’teki 8 Numaralı Sanayi Kuruluşunun Araştırma ve Bilgi İşlem Merkezinde matematikçi-mühendis olarak başlamıştı. 1973 yılında İstatistik Dairesinde görev aldı. Başarılı çalışmaları sayesinde önce programcılık bölümüne şef oldu, 1974 yılının Haziran ayında ise Bilgi İşlem Merkezi müdür yardımcılığı görevine getirildi. 1975’te Kemerovooblmaşinform kuruluşuna müdür oldu. 1987 yılının Ekim ayında ise İl İstatistik Komitesine müdür olarak atandı. Bu görevde iken, idarî kurumlar için istatistik bilgi toplama işini yapan yerel istatistik bürolarında bilgi işlem toplama mekanizmasının geliştirilmesine büyük katkılar sağlamıştı. Yaptığı bilgisayar programlarıyla Kemerovo’daki devlet kuruluşlarının pazar ekonomisi şartlarına ve dünya standartlarına uygun bilgisayar sistemine geçmesinde üstün başarılar sağladı. Ancak, bu yoğun çalışma, Kalışev’in kalbini iyice yormuştu. Teleüt Türklerinin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve kültürel durum da Kalışev’i derinden etkiliyordu. Halkı için bir şeyler yapmaya çalışıyor, ancak elinden fazla bir şey gelmiyordu. Önce bir kalp krizi geçirdi. Bu kriz, iş hayatını etkilemişti. Eskisi gibi çalışmıyordu. Rusya’da gittikçe ağırlaşan ekonomik bunalım Sibiry’a da hayatı daha da güçleştirdi. Halkının içinde bulunduğu durum onu daha da üzüyordu. Duygularını şiirlerinde dile getiriyordu. Şiir, dertlerinden kaçmaya çalışan Kalışev’in âdeta sığındığı bir limandı. Gençlik yıllarında şiirlerini Rusça yazmıştı, ama son zamanlarda şiirlerini ana diliyle, Teleüt Türkçesiyle yazıyordu. Yaşanan bu sıkıntılar Kalışev’in sanatçı ruhunda kötü izler bırakmıştı. Bu sıkıntılara dayanamayan Nikolay Vasileviç Kalışev, 22 Haziran 1997 günü kendi hayatına son verdi.

Kalışev ile 1992 yılında Sibiry’a yaptığımız gezide tanışmıştık. İlk karşılaşmamız Şor dostumuz Nadejda N. Kurpeşko’nun Kemerovo’daki evinde olmuştu. Türkiye’den gelenler olduğunu duyduğunda koşarak Kurpeşko’ların evine gelmiş; bizimle tanışmak, Belovo civarında yaşayan halkının köyüne bizi götürmek istemişti. Kendisini kısaca Nik diye tanıtmıştı. Nik’le kısa sürede dost olmuştuk. Sanki yıllardır tanışıyorduk. Bizimle tanıştığı için çok sevinmişti. İki lafının arasında bize *tuugandar* “kardeşler” diyor, devamlı gülümsüyordu. Birkaç

gün sonra Teleütlerin yaşadığı Begovo köyüne gittik. Nik, köydeki bütün Teleütleri toplamıştı. Yaşlı kadınlar bize eski Teleüt şarkılarını okuyorlardı. Öğle yemeği için Teleüt kadınları pilmen hazırlamaya başlayınca Nik de onlara yardım etmişti. Yaptığı pilmenlerle Nik usta bir ahçı olduğunu da ispatlamıştı. Türkiye'ye döndükten sonra Teleüt dostlarımızla haberleşmemizi sürdürdük. Zaman zaman telefonla görüşüyor, Türk Dünyası Dostluk, Kardeşlik ve İş Birliği Kurultaylarına katılan Teleüt dostlarla konuşuyorduk. Kurultaylara Nik de davet edilmişti ama yoğun işleri sebebiyle kurultaylara katılamıyordu. Oysa Türkiye'yi çok merak ediyor, Türk *tuugandar*'ı ile buluşmak için can atıyordu.

Kalışev, şiirlerini kitap olarak yayımlayamamıştı. Bu şiirlerden bazıları Kemerovo'daki çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmıştı. 1992 yılında Sibirya'ya yaptığımız gezide şiirlerinden bazılarını bize vermişti. Ölümünden sonra eşi ve sevenleri Kalışev'in şiirlerini bir kitapçıkta topladılar⁵. Eşi, bu kitapçıkta yer almayan bazı şiirlerini de bize gönderdi. Kalışev'in bütün şiirlerini üzerinde çalıştığımız *Teleütler* adındaki kitabımızda yayımlayacağız.

Kalışev'in şiirleri samimiyet ve sevgi duygularıyla örülüdür. İnsana çocuksu heyecanlar yaşatmaktadır. Ne kadar sade görünse de bu şiirler kuvvetli duygularla işlenmiş zengin bir içeriğe sahiptir. Nikolay Vasileviç Kalışev'in şiirlerinde annesine, ülkesine, halkına samimî duygularla seslenişleri dikkat çekmektedir. Eneme "Anneme" şiirinde annesinin kendisini nasıl sevdiğini şu dizelerle anlatıyor:

Enemniñ köstöri

Annemin gözleri

Maga udura körd'it

Bana doğru bakıyor

Kara köstöri

Siyah gözleri

Meeñ d'adıştı d'arid'it

Benim hayatımı aydınlatıyor

Kalışev'in hemen her şiirinde Teleüt halkına seslenişler bulmak mümkündür. Kalığıma "Halkıma" şiirinde Kalışev, halkını şu sözlerle selâmlıyor:

⁵ Nikolay Vasileviç Kalışev. *Proşçanie*, Kemerovo, 1998.

Ezen, men kalık!	<i>Selâm, benim halkım!</i>
Pügün serge udura körd'am	<i>Bugün size doğru bakıyorum</i>
Söstör d'ürekteñ çıkd'it	<i>Sözler yürekten çıkıyor</i>
Serge sarınım perd'am.	<i>Sizlere şarkımı sunuyorum.</i>

Şiirlerinde kuvvetle hissedilen bir başka tema ise ayrılıktır. Ayrılık duygularını “Ay Tün”, “Saga”, “Eki D'ürek” şiirlerinde yansıtmıştır. Bu duygular Saga “Özlem” şiirinde dizelere şöyle yansımaktadır:

Sen kelbeñ, sen pakta	<i>Sen gelmezsin, sen uzaktasın</i>
Sen söstör kulakta	<i>Senin sözlerin kulağında</i>
Su akd'it Payatta-	<i>Su akıyor Payat'ta</i>
Kar d'üşti pajınga	<i>Kar düştü başıma.</i>

Sibirya'nın insanı etkileyen tabiatı, Kalışev'in şiirlerinde de kendisini gösterir. Sibirya; ovalarıyla, dağlarıyla, nehirleriyle, türlü ağaçlarıyla Kalışev'in şiirlerinde canlanmaktadır.

Kalışev, bir şiirinde ise kendisini anlatıyor:

Makala mendepd'am	<i>Her zaman acele ediyorum</i>
Turbayam, d'ügürd'am	<i>Durmuyorum, koşuyorum</i>
Pard'adıp ezend'am-	<i>Giderken düşünüyorum</i>
Kani mendepd'am?	<i>Nereye acele ediyorum?</i>
Kani pard'am?	<i>Nereye gidiyorum?</i>

Şiirinde de belirttiği gibi Nikolay Vasileviç Kalışev, aceleci bir insandı. Bu dünyadan gitmekte de acele etti, 49 yaşında aramızdan ayrıldı.

Toprağın bol olsun değerli dostum Nik....

Nikolay V. Kalışev'in Şiirlerinden Seçmeler:
Aktaranlar: Caştegin Turgunbayev - Şükrü Halûk Akalın

Kalıgıma

Ezen, men kalık!
Pügün serge udura körd'am
Söstör d'ürekten çık'd'it
Serge sarınım perd'am.

Ezen, men kalık!
Koldorım serge d'ayd'am
Ene Payadım suun apard'it
Suna ayaka tüş'd'am.

D'atkar, men kalık!
Men serge sügünd'am
Pir d'ol d'arıkt pistiñ
Ol d'oldoñ çikpayam.

Bayram

Tuugandar! Açalar!
Püün d'anaja turgar,
Üzere koldordı algar,
Ukar - kagıld'at d'ürekter.

Odın otko taştagar
Közin ot senbey tüniñ
Arakılı çööçiy öro ködirger
İçker tügeze, nayılar!

Tuugandar! Açalar! Püün bayram!
Sügünger, sekirger, sarnagar!
Salkındar - tımıgar,
Piyik tuular - ukar,
Ene d'er - sen paldar
Püün pırgeler!

Halkıma

*Selâm, benim halkım!
Bugün size doğru bakıyorum
Sözler yürekten çıkıyor
Sizlere şarkımı sunuyorum.*

*Selâm, benim halkım!
Kollarımı size açıyorum
Ana Payat'ım suyunu götürüyor
Ellerimi uzatarak oraya düşüyorum.*

*Selâm, benim halkım!
Ben size seviniyorum
Bir yolumuz aydınlığın içinde
O yoldan ayrılmıyorum.*

Bayram

*Kardeşler! Amcalar!
Bugün yan yana durun,
Ellerinizi göğsünüze koyun,
Dinleyin, çarpıyor yürekler.*

*Odunu ateşe koyun,
Ateşin közü sönmeden gece boyu.
Rakı kadehleri yukarı kaldırın,
İçin tümünü, arkadaşlar!*

*Kardeşler! Amcalar! Bugün bayram!
Sevinin, zıplayın, şarkı söyleyin!
Rüzgârlar, sakinleşin;
Yüksek dağlar, dinleyin;
Ana yurt, senin çocukların
Bugün birlikte!*

Ağaştın pürün salkın uçird'it-
Ebird'it,
Örö çıgard'it,
Tömön d'erge tujird'it...
Kani salkın apard'it?

Kijiniñ d'adijn - Kem pild'it?
Kağan kayında -
Örö seni çıgard'it,
Tömön tujird'it,
Ebird'it...
Kani pisti apard'it?

Ay Tün

Ay teñrede
D'oldı ma d'arid'it
Oroy pu'd erde
Uktapd'it, tınand'it

D'ımırtar çeçekte
Pajımdı ebird'it
Sen köznöktö
Ot d'arıpd'it

Sen turd'añ ejikte
Meni saktapd'añ
Salkınak akeld'it
Süüpd'am... seni süüpd'am...

Saga

Sen kelbeñ, sen pakta
Sen adıñ uuzımda
Su akd'it Payatta -
Sen kolıñ kolımda

Ağacın yaprağını rüzgâr uçurur.
Çevirip döndürür,
Yukarı çıkarır,
Aşağıya düşürür
Nereye rüzgâr götürür?

İnsanın hayatını kim bilir?
Ne zaman, nasıl
Yukarı seni çıkarır,
Aşağı düşürür,
Çevirip döndürür...
Nereye bizi götürür?

Ay Gecesi

Ay gökte
Yolu bana aydınlatıyor
Etraf bu yerde
Uyuyor, dinleniyor

Kuş kirazı çiçekleri
Başımı döndürüyor
Senin pencerede
Işık yanıyor

Sen kapıda duruyorsun
Beni bekliyorsun
Rüzgâr getiriyor
Seviyorum... Seni seviyorum...

Özlem

Sen gelmezsin, sen uzaktasın.
Senin adın hep dilimde
Su akıyor Payat'ta -
Senin kolun kolumda

Sen kelbeñ, sen pakta
 Sen d'üzüñ közimde
 Su akd'it Payatta -
 Sen keld'añ d'üjimde

Sen kelbeñ, sen pakta
 Sen söstör kulakta
 Su akd'it Payatta -
 Kar d'üşti pajınga

Eneme

Enemniñ koldori
 Akırnak d'üzime tiypd'it
 Kayran koldori
 Pozok çaçımdı siymapd'it

Enemniñ söstörü
 Kulakta uguld'it
 Saranıñ söstörü
 Pozok meni uktasd'it

Enemniñ köstörü
 Maga udura körd'it
 Kara köstörü
 Meeñ d'adıştı d'arid'it

Eki D'ürek

Kańça d'il közimde
 Seeñ köstör körind'it
 Seeñ çaçın kolımda
 Suçılap akd'it.

*Sen gelmezsin, sen uzaktasın
 Senin yüzün gözlerimde
 Su akıyor Payat'ta -
 Sen geliyorsun düşlerimde*

*Sen gelmezsin, sen uzaktasın
 Senin sözlerin kulağımda
 Su akıyor Payat'ta
 Kar düştü başıma.*

Anneme

*Annemin elleri
 Yavaşça yüzüme dokunuyor
 Sevgili elleri
 Yine saçlarımı okşuyor*

*Annemin sözleri
 Kulaklarımda duyuluyor
 Ninninin sözleri
 Yine beni uyutuyor*

*Annemin gözleri
 Bana doğru bakıyor
 Siyah gözleri
 Benim hayatımı aydınlatıyor*

İki Yürek

*Nice yıl gözümde
 Senin gözlerin bakıyor
 Senin saçların kolumda
 Su gibi akıyor*

Kiyinde d'aş d'ıldar
Kün künye kojuld'at
Teñrede- puluttar
Akd'at, akd'at, akd'at

Kün keler - kaçanda
Sen maga keleriñ
Ak çeçek - koliñda
Pajıñdı töjime salarıñ

Sen körd'añ közime
Çiyikter taşta kıçırd'añ
D'erdeñ udura turarım
Köstör uykıdañ açarım

Pozok sarbaga d'ügürer
Ayaktı d'erge tiydirbey
Pistiñ eküdiñ d'üreker
Töştön çıgıp biriger

* * *

Makala mendepd'am
Turbayam, d'ügürd'am
Pard'adıp ezend'am -
Kani mendepd'am?
Kani pard'am?

Makala mendepd'am -
D'ogoltıpd'am, tapd'am
Pard'adıp ezend'am -
Neni pedrepd'am?
Kani pard'am?

Arkamda genç yıllar
Günlerin peşine günler düşüyor
Gökte bulutlar
Akıyor, akıyor, akıyor

Gün gelecek - bir zaman
Sen bana gelirsin
Beyaz çiçekler kolunda
Başını göğüsüme koyarsın

Sen bakıyorsun gözlerime
Taştaki yazıları okuyorsun
Yerden sana doğru kalkarım
Gözlerimi uykudan açarım

Yine tay koşar
Ayaklarını yere değdirmeden
İkimizin yüreği
Göğüsten çıkıp birleşir

* * *

Her zaman acele ediyorum
Durmuyorum, koşuyorum
Giderken düşünüyorum
Nereye acele ediyorum?
Nereye gidiyorum?

Her zaman acele ediyorum
Kaybediyorum, buluyorum
Gidiyorum düşünüyorum
Ne arıyorum?
Nereye gidiyorum?

Surapd'am - poyıma aytd'am:
 "D'adıştı - bild'añ
 Tursañ - öld'añ"
 D'oldañ çıkpayam
 Turbayam, pard'am,
 D'ügürd'am - d'atd'am

Küz

Pozok küz keldi
 Kuştar d'ıluga uçıpd'at
 Temirkuş seni apardı
 Teñrede d'olı körind'it

Kuştar uçıpd'at
 D'üregim kağıpd'it
 Kuş çılup eje uçarga
 Töştöñ ezend'it çıgarga

Kuştar uçıpd'at
 Salamım saga apard'at
 D'askıda d'andıra kelerler
 Seni maga akelerler

Soruyorum - kendime cevap veriyorum:
 "Hayatı biliyorsun
 Dursan ölürsün"
 Yoldan çıkmıyorum
 Durmuyorum, gidiyorum
 Koşuyorum - yaşıyorum

Sonbahar

*Yine sonbahar geldi
 Kuşlar sıcak yerlere uçuyor
 Demir kuş seni götürdü
 Gökte izi görünüyor*

*Kuşlar uçuyor
 Yüreğim çarpıyor
 Kuş gibi peşinden uçmak için
 Göğsü parçalıyor çıkmak için*

*Kuşlar uçuyor
 Selamımı sana götürüyorlar
 Baharda geri gelecekler
 Seni bana getirecekler.*

Nikolay V. Kalişev

Kalişev'in ölümünden sonra
basılan şiir kitabı.

Begovo'da Telcütler ile birlikte.
Ortada beyaz gömleklî Nikolay Kalişev.